

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

„Nejdříve k notáři, potom k oltáři,“ aneb o předmanželské smlouvě

Jak již přísloví obsažené v samotném názvu tohoto příspěvku napovídá, bude se příspěvek zabývat institutem tzv. předmanželské smlouvy - smlouvy ujednané snoubenci ještě před uzavřením manželství. Příspěvek by měl především posloužit odborné veřejnosti jako základní přehled skutečností s předmanželskými smlouvami spojených a vést zároveň k tomu, aby si čtenář vytvořil výchozí rámec pro možnou pozdější aplikaci a realizaci institutu předmanželské smlouvy.

Dnes český právní řád upravuje majetkové[1] vztahy mezi manželi především v ustanoveních zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník (dále též jen „NOZ“), a to konkrétně v § 708 a násl. Platná právní úprava stanovuje zákonný režim společného jmění[2] (dále též jen „SJM“), které zahrnuje vše, co jeden z manželů nabyt nebo oba manželé společně nabyli za trvání manželství. Negativním výčtem současně § 709 NOZ v odstavci 1 stanovuje ze SJM výjimky, kterými jsou například věci sloužící k osobní potřebě jednoho z manželů, věci nabyté darem či děděním. Zákon dává v souladu s principem autonomie vůle snoubencům možnost využít tzv. smluveného režimu, kterým odlišně od režimu zákonného smluvně upraví práva a povinnosti týkající se společného jmění. Dále zákon uvádí, že tento smluvený režim může spočívat v režimu oddělených jmění,[3] v režimu vyhradzujícím vznik společného jmění ke dni zániku manželství a také v režimu rozšíření nebo zúžení rozsahu[4] společného jmění v zákonném režimu.[5]

Forma předmanželské smlouvy je stanovena § 716, odst. 2 NOZ, který říká, že smlouva o manželském majetkovém režimu vyžaduje formu veřejné listiny - tedy notářského zápisu. Notář tak při sepisování předmanželských smluv hraje důležitou roli. Myslím si, že právě notář by měl být osobou, která řádně zjistí představy snoubenců, účel úpravy jejich majetkového režimu a následně jim poradí, jak nejlépe smlouvu nastavit tak, aby opravdu dosáhla zamýšlených účinků (s ohledem na komplikovanost majetkových vztahů mezi manželi by jakožto právní laikové nemuseli veškeré důsledky vždy domyslet).

Dále NOZ stanoví, že smlouva snoubenců o manželském majetkovém režimu nabývá účinnosti uzavřením manželství. Pokud se navíc týká již existující věci zapsané do veřejného seznamu (jímž je kupříkladu katastr nemovitostí), nabývá v této části účinky vůči třetím osobám zápisem do takového seznamu.[6] U snoubenců tento zápis logicky připadá v úvahu až poté, co daná předmanželská smlouva nabude právních účinků jako taková. Předmanželská smlouva se podle ustanovení § 35d, odstavce 2 zákona č. [358/1992](#) Sb., notářský řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „Notářský řád“) obligatorně zapisuje do Evidence listin o manželském majetkovém režimu. Evidence listin o manželském majetkovém režimu je seznamem neveřejným.[7] Fakultativně - a to pokud je ve smlouvě uvedeno, nebo na žádost obou manželů - se předmanželská smlouva zapisuje do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu, který je naopak seznamem veřejným - kterýkoli notář každému na žádost vydá opis předmanželské smlouvy.[8] Pokud je předmanželská smlouva do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu zapsána, mohou se manželé dovolat jejich účinků i vůči třetím osobám,[9] a to i když s jejím obsahem tyto osoby nebyly seznámeny.[10] Dále podle ustanovení § 719, odst. 2 NOZ platí, že se předmanželská smlouva nesmí dotknout práv třetí osoby, ledaže by tato se smlouvou souhlasila. Bez udělení souhlasu nemá smlouva vůči třetí osobě právní účinky.

Na kolik přijde předmanželská smlouva? Odměna notáře za sepis notářského zápisu o právním jednání se v souladu s vyhláškou Ministerstva spravedlnosti č. [196/2001](#) Sb., o odměnách a náhradách notářů, správců pozůstalosti a Notářské komory České republiky (notářský tarif), ve znění pozdějších předpisů vypočítá dle tarifní hodnoty, kterou je například hodnota dotčeného majetku, nejméně však vždy 1 000 Kč, nelze-li tarifní hodnotu určit nebo ji lze určit jen s obtížemi zaplatí účastníci smlouvy 3 000 Kč. Jde-li o notářský zápis, který je podkladem pro zápis do veřejného seznamu, činí odměna notáři nejméně 2 000 Kč, a jde-li o notářský zápis, který je podkladem pro zápis do veřejného rejstříku, činí odměna notáři nejméně 4 000 Kč. Zápis do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu potom přijde na 200 Kč, a to jestliže je ujednáno ve smlouvě o manželském majetkovém režimu. Není-li tomu tak a zápis je prováděn následně až na žádost manželů, činí odměna notáři 1 000 Kč.[11]

Závěrem bych doplnila, že institut předmanželské smlouvy se opět začíná dostávat do podvědomí široké veřejnosti. Nahrává tomu pravděpodobně i skutečnost, že rozvod manželství je v dnešní době věcí zcela běžnou a mnoho snoubenců se již na počátku snaží ochránit před budoucími možnými spory ohledně jejich majetku. Také některé banky při uzavírání nejrůznějších hypotečních úvěrů požadují modifikaci SJM a dotčeným osobám tak nezbyvá, než notáře za účelem sepsání smlouvy navštívit. Považuji za jednoznačně pozitivní fakt, že náš právní řád dává možnost upravit budoucí majetkové vztahy nejen manželům, ale také snoubencům, a myslím si, že jak novou právní úpravu, tak především samotnou praxi čeká ještě dynamický a zajímavý vývoj.

Kateřina Hlinková,
notářská koncipientka JUDr. Heleny Divišové

Seznam pramenů:

1. ROUČEK, F., SEDLÁČEK, J. Komentář k československému obecnému zákoníku občanskému a občanské právo platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi. Praha: Linhart, 1937, díl V.
2. Zákon č. [358/1992](#) Sb., notářský řád, ve znění pozdějších předpisů.
3. Zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník.
4. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. [196/2001](#) Sb., o odměnách a náhradách notářů, správců pozůstalosti a Notářské komory České republiky (notářský tarif), ve znění pozdějších předpisů.
5. Předpis Notářské komory České republiky o Evidenci listin o manželském majetkovém režimu.

[1] Tento příspěvek se bude zabývat pouze vztahy majetkovými – i zákon v této souvislosti předmanželskou smlouvou výslovně upravuje. Další vztahy (výživné, péče o děti, povinnosti manželů atd.), které by předmanželskou smlouvou mohly být upraveny (a zda by vůbec mohly), jsou otázkou, jež by bezpochyby mohla být předmětem samostatného zamyšlení.

[2] Pro zajímavost – historicky byl manželský majetkový režim postaven na režimu oddělených jmění, s předmanželskou smlouvou bylo možné se tak v praxi setkat mnohem častěji. Proto také vzniklo přísloví obsažené v názvu tohoto příspěvku. Viz např. ROUČEK, F., SEDLÁČEK, J. Komentář k československému obecnému zákoníku občanskému a občanské právo platné na Slovensku a v

Podkarpatské Rusi. Praha: Linhart, 1937, díl V., s. 444 - 446.

[3] V režimu oddělených jmění smí manžel nakládat se svým majetkem bez souhlasu druhého manžela. Domnívám se, že u předmanželských smluv je tento způsob modifikace společného jmění v praxi nejčastější.

[4] V praxi se nejčastěji setkáme s rozšiřováním a zužováním o různé nemovitosti, peněžní prostředky na účtech, ale také o dluhy - hypotéky či úvěry.

[5] § 716 a násl. NOZ.

[6] § 720, odst. 2 NOZ.

[7] § 2 Předpisu Notářské komory České republiky o Evidenci listin o manželském majetkovém režimu.

[8] Nahlížení do Seznamu listin o majetkovém manželském režimu je však zpoplatněno, a to částkou ve výši 30,- Kč (§ 35a odst. 9 Notářského řádu - náhrada hotových výdajů). Domnívám se, že tímto je alespoň částečně zajištěno, že do seznamu nebude nahlížet bezdůvodně každý, koho by jen toto napadlo. I vydání opisu smlouvy ze seznamu je zpoplatněno (viz oddíl II, položka N, bod 3 přílohy k vyhlášce č. [196/2001](#) Sb.).

[9] Třetí osobou můžeme v praxi rozumět zejména věřitele.

[10] § 35j a násl. Notářského řádu.

[11] Oddíl I, položka A a N přílohy k vyhlášce č. [196/2001](#) Sb.).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)